

La cuntrada da la Catalogna che cunfina cun la Frantscha en la regiun nordorientala da la Spagna.

MAD

Vistas democraticas en Catalogna

Debatta publica mardi 6 a Turitg

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **La Spagna (46,77 milliuns olmas) patescha dapi l'onn passà d'ina crisa politica. La Partida populara (PP) da Mariano Rajoy ha la maioridad relativa en il parlament statal, ma n'ha betg cuntanschì la maioridad absoluta bagegnavla per furmar ina regenza da coaliziun. Ussa sto il retg tschertgar in'otra via; ins na spetga nagina schliaziun avant las elecziuns autonomas bascas ils 25 da settember.** Ina disditga pudess manar puspè ad elecziuns generalas da december. Entant a Barcelona vegni lavurà: La maioridad absoluta separatista en il parlament da la Catalogna autonoma (7,519 milliuns olmas) pina vinavant la «diada» dals 11 da settember (festa naziunala) ed il dretg mument per proclamar l'indipendenza dal pajais sco commember da l'Uniun europeica (UE). «L'Onze de Setembre» fa endament «la rendició de Catalunya, esdevinguda [succedida] l'11 de setembre de 1714, després [sunter] el setge [assedì] de catorze mesos de durada de l'exèrcit de Felip V de Castella, a la fi de la guerra de Successió» (1).

In pievel conscient da sasez

La Catalogna autonoma cumpiglia la part principala da l'intschess linguistic catalan. Dus mezs d'instrucziun publicads 1874 e 1879 a Paris conferman

ch'ins enconuscheva gia daditg l'atgnadad culturala da lez pievel iberic. «Ils Catalans èn daventads fitg famus en il temp medieval. I han cuntanschì ina sort spiert d'indipendenza; i èn oravant tut Catalans (...). I discurren in dialect provenzal» (2). I constat ch'il catalan sumeglia fetg l'occitan. «Il district [franzos] da las Pireneas orientalas (...) ha fatg ditg part da la Spagna; las isanzas da la gliעד mantegnan anc adina ina nianza spagnola. Il pievel discurre generalmain en lingua catalana (...). En la Catalogna (...) viva ina populaziun ferma, loscha e scorta che discurre catalan, lingua fetg different dal spagnol; agricultura ed industria èn generalmain pli svilupadas ch'en il rest dal reginam» (3). La victoria da la democrazia en Spagna suenter 1975 ha manà a l'instituziun dal «estado de las autonomías». Ma las elecziuns generalas da 2008 han dà ina clema maioridad al PP anticatalan da Rajoy. Madrid ha stritgà refurmas da la constituziun catalana («estatut») approvadas dal parlament e dal pievel da la Catalogna, scumandond lura a la regenza catalana d'organisar in referendum davart l'indipendenza dal pajais. Il 2015 han las partidas promoturas da l'indipendenza survegnì la maioridad en il parlament da la Catalogna autonoma.

Occurrenza internaziunala

Il comité «Assemblea nacional catalana» arranscha set occurrenzas a set citads

differentas dal mund durant l'emna avant la «diada» 2016. Ina da lezzas citads è Turitg, nua ch'il «Casal català de Zuric» (cczuric@gmail.com) arranscha mardi, ils 6 da settember, ina debatta publica per englais intitulada: «Tschertgond novaziuns democraticas. Il cas catalan» (4). Las personalitads suandantas fan part da la discussiun:

- Antoni Castellà i Clavé, commember dal parlament da la Catalogna per Barcelona (gruppa «Junts pel Sí» per ina Catalogna independenta);
- Esther Flubacher (Turitg), politichera verd-liberala cun ragischs catalanas;
- Jofre Rocabert, politolog (Scola politecnica federala, Turitg);
- Krystyna Schreiber (Barcelona), schurnalista tudestga, autora da «Die Übersetzung der Unabhängigkeit. Wie die Katalanen es erklären, wie wir es verstehen» (ISBN 978-939025-60-3) (5).

1. Mariona Costa i Busquets (ed.), *Petita Enciclopèdia Catalana. Segunda ediziun actualisada*. Barcelona (Enciclopèdia Catalana, ISBN 978-84-412-1774-4) 2008, p. 1224, chapuzin «Onze de Setembre».

2. L. Grégoire, *Géographie physique, politique et économique de l'Europe moins la France*. Paris (Garnier) 1874, pp. 14 e 33.

3. E[ugène] Cortambert [1805–1881], *Cours de géographie. Ouvrage autorisé par le Conseil de l'instruction publique*. Paris (Hachette) 1879, pp. 348 e 396.

4. Volkshaus, Stauffacherstr. 60, a las 18.30, tram nr. 2, 3, 9 u 14 fin Stauffacher.

5. Cun prefaziun da Franz Schausberger, anteriur «Landeshauptmann» da Salzburg.